

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

HOÀNG THANH PHÚC

**NGHIÊN CỨU HIỆN TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP
PHÁT TRIỂN TRỒNG CÂY LÂM NGHIỆP PHÂN TÁN
TẠI TỈNH THÁI NGUYÊN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC LÂM NGHIỆP

Thái Nguyên, năm 2009

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

HOÀNG THANH PHÚC

**NGHIÊN CỨU HIỆN TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP
PHÁT TRIỂN TRỒNG CÂY LÂM NGHIỆP PHÂN TÁN TẠI TỈNH THÁI
NGUYÊN**

Chuyên ngành : Lâm học

Mã số : 60.62.60

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC LÂM NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học:

- 1. PGS.TS. Đặng Kim Vui**
- 2. TS. Trần Thị Thu Hà**

Thái Nguyên, năm 2009

LỜI CẢM ƠN

Luận văn thạc sỹ khoa học Lâm nghiệp này được hoàn thành tại Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên theo chương trình đào tạo cao học Lâm nghiệp hệ chính quy, khóa học 2006-2009.

Trong quá trình thực hiện và hoàn thành bản luận văn, tôi đã nhận được sự quan tâm, giúp đỡ của Ban giám hiệu, Khoa Sau đại học và các thầy, cô giáo Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên, các sở, ban, ngành, các cơ quan đơn vị, các bạn bè đồng nghiệp và địa phương nơi tôi thực hiện nghiên cứu. Nhân dịp này tôi xin chân thành cảm ơn về sự giúp đỡ quý báu đó.

Trước tiên, tôi xin đặc biệt cảm ơn PGS.TS Đặng Kim Vui, TS. Trần Thị Thu Hà là những người hướng dẫn khoa học, đã tận tình hướng dẫn tôi trong quá trình thực hiện luận văn này.

Tôi cũng xin cảm ơn Sở Nông nghiệp & PTNT tỉnh Thái Nguyên, Trung tâm Khuyến nông tỉnh Thái Nguyên, Chi cục Lâm nghiệp tỉnh Thái Nguyên, Chi cục Kiểm lâm tỉnh Thái Nguyên, các Lâm trường, các Công ty, Xí nghiệp, Nhà máy chế biến lâm sản, UBND các xã, các cơ quan, đơn vị, trường học và một số hộ nông dân trồng rừng trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên đã tạo điều kiện cung cấp thông tin và số liệu giúp tôi hoàn thành bản luận văn thạc sỹ lâm nghiệp này.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên, tháng 7 năm 2009

Tác giả

Hoàng Thanh Phúc

MỤC LỤC

Nội dung	Trang
Danh mục các chữ cái viết tắt	i
Danh mục các bảng	ii
Danh mục các sơ đồ, biểu đồ, hình ảnh	
MỞ ĐẦU	1
Chương 1. TỔNG QUAN VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU	5
1.1. Tình hình nghiên cứu trên thế giới	5
1.2. Tình hình nghiên cứu ở trong nước	7
1.2.1. Về nguồn gốc của trồng cây lâm nghiệp phân tán	7
1.2.2. Về hình thức tổ chức thực hiện	8
1.2.3. Về cơ chế, chính sách	8
1.2.4. Về cơ cấu cây trồng và chất lượng giống	11
1.2.5. Về các loại mô hình trồng cây phân tán	13
1.2.6. Về kết quả đạt được từ trồng cây phân tán	13
Chương 2. MỤC TIÊU, ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	16
2.1. Mục tiêu	16
2.2. Đối tượng nghiên cứu	16
2.3. Giới hạn nghiên cứu	16
2.4. Nội dung nghiên cứu	16
2.5. Phương pháp nghiên cứu	18
2.5.1. Cách tiếp cận của đề tài	18
2.5.2. Các bước tiên hành nghiên cứu	18
2.5.3. Phương pháp nghiên cứu cụ thể	19
Chương 3. ĐIỀU KIỆN TỰ NHIÊN, KINH TẾ-XÃ HỘI KHU VỰC NGHIÊN CỨU	23
3.1. Điều kiện tự nhiên	23
3.1.1. Vị trí địa lý	23

3.1.2. Địa hình	23
3.1.3. Khí hậu	24
3.1.4. Thủy văn	25
3.1.5. Các nguồn tài nguyên	25
3.1.6. Thực trạng môi trường	28
3.2. Đặc điểm dân sinh, kinh tế-xã hội	29
3.2.1. Dân số, dân tộc, lao động	29
3.2.2. Cơ sở hạ tầng	30
3.3. Thực trạng ngành lâm nghiệp	32
3.3.1. Hiện trạng sử dụng đất đai, tài nguyên rừng	32
3.3.2. Tài nguyên rừng	34
3.3.3. Hệ động, thực vật rừng	35
3.3.4. Tái sinh phục hồi rừng	36
3.3.5. Diễn biến tài nguyên rừng giai đoạn 2002-2007	36
Chương 4. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	39
4.1.Đánh giá hiện trạng chương trình trồng cây lâm nghiệp phân tán tại tỉnh Thái Nguyên	39
4.1.1. Quá trình phát triển trồng cây lâm nghiệp phân tán	39
4.1.2. Hiện trạng về công tác quy hoạch trồng cây phân tán	40
4.1.2.1. Chức năng và mục đích của trồng cây lâm nghiệp phân tán	40
4.1.2.2. Quy hoạch trồng cây phân tán trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên	43
4.1.3. Hiện trạng về công tác kỹ thuật trồng cây phân tán	46
4.1.4. Hiện trạng sinh trưởng, phát triển của các loài cây lâm nghiệp được trồng phân tán trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên	58
4.1.5. Hiện trạng quản lý, bảo vệ, khai thác, sử dụng cây trồng phân tán	60
4.2. Sơ bộ tổng kết, đánh giá hiệu quả của các Mô hình trồng cây lâm nghiệp phân tán đã có trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên	71
4.2.1. Các mô hình trồng cây lâm nghiệp phân tán đã có ở tỉnh Thái Nguyên	71
4.2.2. Đánh giá các biện pháp kỹ thuật gây trồng	74

4.2.3. Sơ bộ đánh giá hiệu quả kinh tế, xã hội và môi trường	75
4.2.3.1. Hiệu quả kinh tế	75
4.2.3.2. Hiệu quả xã hội	79
4.2.3.3. Hiệu quả môi trường	81
4.3. Nghiên cứu chính sách của Nhà nước và chính quyền địa phương về phát triển trồng cây lâm nghiệp phân tán	82
4.3.1. Chính sách của Nhà nước	82
4.3.2. Chính sách của tỉnh Thái Nguyên cho trồng cây phân tán	85
4.3.3. Những nhận xét và thảo luận về các chính sách cho trồng cây phân tán	87
4.4. Phân tích những điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội và thách thức cho trồng cây lâm nghiệp phân tán	89
4.4.1. Điểm mạnh, điểm yếu	89
4.4.2. Cơ hội và thách thức	94
4.5. Đề xuất một số giải pháp phát triển trồng cây lâm nghiệp phân tán trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên.	97
4.5.1. Quan điểm và định hướng chung	97
4.5.2. Các giải pháp cụ thể	98
Chương 5. KẾT LUẬN, TỒN TẠI VÀ KIẾN NGHỊ	105
5.1. Kết luận	105
5.2. Tồn tại	109
5.3. Kiến nghị	109
Tài liệu tham khảo	110
Phản phụ biểu	112

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

NN & PTNT	Nông nghiệp và Phát triển nông thôn
SD ĐNN	Sử dụng đất nông nghiệp
LSNG	Lâm sản ngoài gỗ
CLĐ	Công lao động
KHKT	Khoa học kỹ thuật
NPV	Giá trị hiện tại của lợi nhuận ròng
BCR	Tỷ suất giữa thu nhập so với chi phí
IRR	Tỷ lệ thu hồi vốn nội bộ
NC	Nhân công
UBND	Ủy ban nhân dân
TCCP	Tiêu chuẩn cho phép

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1	Biểu tượng hệ di truyền 3 loài rừng tỉnh Thái Nguyên
Bảng 3.2	Diễn biến rừng giai đoạn 2000 – 2007
Bảng 4.1	Tổng hợp khối lượng cây trồng phân tán giai đoạn 2002-2007.
Bảng 4.2	Thành phần loài cây trồng phân tán chủ yếu trên địa bàn
Bảng 4.3	Năng suất một số loài cây trồng phân tán chủ yếu
Bảng 4.5	Thông kê thu nhập và chi phí mô hình Keo lai trồng phân tán
Bảng 4.6	Thông kê thu nhập và chi phí mô hình Keo tai tượng trồng phân tán
Bảng 4.7	Thông kê thu nhập và chi phí mô hình Mỡ trồng phân tán
Bảng 4.8	Tổng hợp các chỉ tiêu hiệu quả kinh tế của các mô hình trồng cây phân tán
Bảng 4.9	Công lao động tạo ra từ các mô hình trồng cây phân tán
Biểu 4.10	Tiềm năng diện tích đất đai có khả năng trồng cây phân tán

DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ, BIỂU ĐỒ, HÌNH ẢNH

- Sơ đồ 2.1 Phương hướng giải quyết vấn đề của luận văn
- Sơ đồ 2.2 Các bước tiến hành nghiên cứu
- Ảnh 4.1 Vườn ươm cây giống Keo tai tượng trồng phân tán tại Đồng Hỷ
- Ảnh 4.2 Xuất cây giống trồng phân tán tại huyện Đồng Hỷ
- Ảnh 4.3 Keo lai trồng phân tán theo hàng tại huyện Đồng Hỷ
- Ảnh 4.4 Keo lai trồng theo hàng tại Thành phố Thái Nguyên
- Ảnh 4.5 Keo tai tượng trồng theo dải tại Võ Nhai
- Ảnh 4.6 Keo tai tượng trồng theo đám tại Võ Nhai
- Ảnh 4.7 Keo lai trồng theo đám tại Phú Bình
- Sơ đồ 4.1 Hệ thống quản lý trồng cây phân tán tại tỉnh Thái Nguyên.
- Ảnh 4.8 Mô hình trồng Keo tai tượng phân tán theo đường giao thông liên xóm tại huyện Đồng Hỷ
- Ảnh 4.9 Mô hình trồng Keo lai phân tán tại Trường học ở Thành phố Thái Nguyên
- Ảnh 4.10 Mô hình trồng Keo tai tượng phân tán trên đất vườn hộ tại Đại Từ
- Biểu đồ 4.1 Tỷ lệ các loài cây lâm nghiệp trồng phân tán